

Amalan Terbaik Pemantapan
Pengajaran dan Pembelajaran
di Institusi Pengajian Tinggi Awam Malaysia

Amalan Terbaik Pemantapan
Pengajaran & Pembelajaran
di Institusi Pengajian Tinggi Awam Malaysia

Amalan Terbaik Pemantapan
Pengajaran & Pembelajaran
di Institusi Pengajian Tinggi Awam Malaysia

Majlis Kerjasama Ketua-Ketua
Pusat Pengajaran dan Pembelajaran
Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) Malaysia

www.ctl.utm.my

www.penerbit.utm.my

2012

Edisi Pertama 2012

© MAJLIS KERJASAMA KETUA-KETUA PUSAT PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN
INSTITUT PENGAJIAN TINGGI AWAM MALAYSIA (MAGNETIC) 2012

Hak cipta terpelihara. Tiada dibenarkan mengeluarkan mana-mana bahagian artikel, ilustrasi, dan isi kandungan buku ini dalam apa jua bentuk dan cara apa jua sama ada dengan cara elektronik, fotokopi, mekanik, atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan & Inovasi), Universiti Teknologi Malaysia, 81310 UTM Johor Bahru, Johor Darul Ta'zim, Malaysia. Perundingan tertakluk kepada perkiraan royalti atau honorarium.

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Amalan terbaik pemantapan pengajaran dan pembelajaran di institusi pengajian tinggi awam Malaysia / oleh Majlis Kerjasama Ketua-ketua Pusat Pengajaran dan Pembelajaran Institut Pengajian Tinggi Awam Malaysia (MAGNETIC)

Mengandungi indeks

Bibliografi: ms. 271

ISBN 978-983-52-0805-8

1. Education, Higher--Study and teaching--Malaysia.

2. Education and state--Malaysia. I. Majlis Kerjasama Ketua-ketua Pusat Pengajaran dan Pembelajaran Institut Pengajian Tinggi Awam Malaysia.

378.595

Editor: WARDATI MDSHERIFF

Penyelaras I: MOHD. FAZILAH ABDULLAH

Penyelaras II: CHE YAH YAACOB

Pereka Kulit: ZUL AZRI A. RAHMAN & HAFIZAH MOHAMAD AHYAH

Diatur huruf oleh / *Typeset by*

PENERBIT UTM PRESS

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA,

81310 UTM Johor Bahru,

Johor Darul Ta'zim, MALAYSIA.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*

PENERBIT UTM PRESS

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA,

81310 UTM Johor Bahru,

Johor Darul Ta'zim, MALAYSIA.

(PENERBIT UTM ahli MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA (MAPIM) dan anggota PERSATUAN PENERBIT BUKU MALAYSIA (MABOPA) dengan no. keahlian 9101)

Dicetak di Malaysia oleh / *Printed in Malaysia by*

DINAMIK ERA JAYA SDN. BHD.

No. 27 Jalan Istimewa 4,

Taman Perindustrian Cemerlang, 81800 Ulu Tiram,

Johor Darul Ta'zim, MALAYSIA.

Kandungan

<i>Penyumbang</i>	xv
<i>Kata Pengantar</i>	xvii
<i>Prakata</i>	xix
BAHAGIAN I LATAR BELAKANG	1
Bab 1 Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara	3
Pengenalan	3
PSPTN: Pelaksanaan CAPs di IPT	5
PSPTN: Pelaksanaan CAPs di Sentral	6
Majlis Kerjasama Ketua-Ketua Pusat Pengajaran dan Pembelajaran IPTA Malaysia	8
BAHAGIAN II AMALAN TERBAIK PEMANTAPAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI UNIVERSITI PENYELIDIKAN	11
Bab 2 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Kebangsaan Malaysia	13
Pengenalan	13
Dasar dan Inisiatif Penting	14
Dasar Pengajaran-Pembelajaran	14
Dasar e-pembelajaran	15
Dasar Pembelajaran Menyeluruh	15
Dasar Latihan Industri dan Komuniti	16
Dasar Inovasi dan Daya Keusahawanan	16
Dasar Pembelajaran Berpusatkan Pelajar (<i>Education 3.0</i>)	17
Kesimpulan	18
Bab 3 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaya	19
Pengenalan	19
Visi, Misi, dan Polisi Kualiti	19

Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	20
Struktur, Peranan, dan Fungsi Pusat Pusat Pembangunan Akademik	21
Sejarah Penubuhan ADeC	21
Misi ADeC	22
Objektif ADeC	22
Fungsi Unit di Bawah ADeC	22
Struktur Organisasi	24
Kemudahan/Fasiliti	25
Pembangunan Staf Akademik dan Bukan Akademik Berkaitan P & P	25
Pemantauan Prestasi P & P	25
Insentif dan Anugerah Pengajaran	26
Isu, Cabaran, dan Perancangan Masa Depan	26
Bab 4 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Putra Malaysia	29
Pengenalan	29
Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	29
Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	30
Struktur, Peranan, dan Fungsi Pusat Berkaitan dengan P & P	32
Pembangunan Pegawai Akademik dan Bukan Akademik Berkaitan P & P	33
Program Pembangunan Profesional Berterusan Pegawai Akademik	34
Bulan Putra SATRIA	34
Pemantauan Prestasi Pengajaran Pegawai Akademik	35
Pemantauan Pelaksanaan Pembelajaran Berpusatkan Pelajar dan Penjajaran Penaksiran dengan Hasil Pembelajaran	37
Penaksiran Kemahiran Insaniah dalam Kursus	37
Penyelidikan Berkaitan Pengajaran dan Pembelajaran	38
Insentif dan Anugerah Pengajaran	38
Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	40
Perancangan Masa Hadapan	41

Bab 5	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Teknologi Malaysia	43
	Pengenalan	43
	Tugas dan Tanggungjawab Jawatankuasa Tetap Senat	
	Mengenai Pengajaran dan Pembelajaran	44
	Struktur Organisasi	47
	Polisi dan Amalan Pengajaran dan Pembelajaran	48
	Falsafah	49
	Peranan/Fungsi	49
	Peranan Bahagian/Unit	50
	Bahagian Pembangunan Fasiliti Pengajaran dan Pembelajaran	50
	Bahagian Pengembangan Pengajaran dan Pembelajaran	50
	Akademia Baru	52
	Aktiviti Semasa	53
	<i>UTMOTION</i>	53
	<i>BLOSSOMS</i>	53
	Pemilihan Pemenang Anugerah Pengajaran	53
	Pembangunan Sistem CRR-PRR	54
	SPPT	54
	OBE untuk Staf Bukan Akademik	54
BAHAGIAN III	AMALAN TERBAIK PEMANTAPAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI UNIVERSITI KOMPREHENSIF	55
Bab 6	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Teknologi MARA	57
	Pengenalan	57
	Visi, Misi, dan Falsafah	58
	Fasa Perancangan Peralihan	59
	Pelaksanaan OBE-SCL	64
	Latihan OBE-SCL	65
	Pelan Komunikasi	66
	Prosedur Pengurusan Pelaksanaan Kurikulum	67
	Pemantauan Pelaksanaan	69
	Pencapaian OBE-SCL	72

Bab 7	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Islam Antarabangsa Malaysia	75
	Pengenalan	75
	Falsafah	76
	Visi	76
	Misi	77
	Matlamat Pengajaran dan Pembelajaran	78
	Merealisasikan Matlamat Pengajaran dan Pembelajaran	78
	Kepimpinan dan Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	80
	Lembaga Gabenor	80
	Majlis	81
	Senat	82
	Pengurusan Tertinggi	82
	Wakil Pengurusan Sistem Pengurusan Kualiti	82
	Sistem Pengurusan Kualiti untuk Pengajaran dan Pembelajaran	83
	Peranan dan Fungsi Pusat Berkaitan Pengajaran dan Pembelajaran	84
	Bahagian Pengurusan dan Pentadbiran Akademik	84
	Bahagian Perkhidmatan Pengurusan	90
	Penilaian Keberkesanan Pengajaran dan Pembelajaran	91
	Kaji Selidik Maklum Balas Pelajar	93
	Kajian Pengesanan Graduan	93
	Akreditasi Profesional	93
	Insentif dan Anugerah Pengajaran	93
	Kesimpulan	93
Bab 8	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Sabah	97
	Pengenalan	97
	Pelaksanaan MS ISO UMS: 9001: 2008	98
	Prosedur Khusus UMS (UMS/PK)	98
	Prosedur Umum UMS (UMS/PU)	99
	Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	102
	Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	103
	Struktur, Peranan dan Fungsi Pusat Berkaitan Pengajaran dan Pengajaran	104
	Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	105
	Penyelidikan Berkaitan Pengajaran dan Pembelajaran	107

	Insentif dan Anugerah	108
	Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	112
	Perancangan Masa Hadapan	112
	Kesimpulan	113
Bab 9	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Sarawak	115
	Pengenalan	115
	Program Diploma Pascasiswazah (Pengajaran dan Pembelajaran)	115
	Pemantauan dan Pencapaian	115
	E-Pembelajaran	118
	Polisi e-Pembelajaran	119
	Anugerah ' <i>UNIMAS Outstanding Online Course</i> '	120
	Pengiktirafan	120
	Siri Latihan Morpheus	121
	Jawatankuasa e-Pembelajaran	122
Bab 10	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Sultan Zainal Abidin	123
	Pengenalan	123
	Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	123
	Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	124
	Struktur, Peranan dan Fungsi Pusat Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	125
	Pembangunan Staf	125
	Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	125
	Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	125
	Insentif dan Anugerah Pengajaran	126
	Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	126
	Perancangan Masa Depan	127
	Kesimpulan	127
BAHAGIAN IV	AMALAN TERBAIK PEMANTAPAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI UNIVERSITI BERFOKUS	129
Bab 11	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Utara Malaysia	131
	Pengenalan	131

Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	131
Jawatankuasa Pusat Pengajaran Pembelajaran Universiti	132
Jawatankuasa Teknologi Akademik	132
Polisi dan Prosedur Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran	132
Program Pensijilan Pengajaran dan Pembelajaran	133
Dasar e-Pembelajaran	136
Kehadiran ke Bengkel Berkala Pengajaran dan Pembelajaran	136
Struktur, Peranan, dan Fungsi UTLC	137
Pembangunan Staf Akademik dan Bukan Akademik	139
Insentif dan Anugerah Pengajaran	142
Isu dan Cabaran dalam Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran	143
Perancangan Masa Depan	144
Kesimpulan	145
Bab 12 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Pendidikan Sultan Idris	147
Pengenalan	147
Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	147
Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	153
Pembangunan Staf Akademik dan Bukan Akademik	154
Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	155
Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	156
Insentif dan Anugerah Pengajaran	156
Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	159
Perancangan Masa Depan	159
Kesimpulan	160
Bab 13 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Tun Hussein Onn Malaysia	161
Pengenalan	161
Tadbir Urus Pengajaran & Pembelajaran	161
Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	162
Panduan Am Kaedah P & P	162
Pendidikan Berasaskan Hasil	162
Pembelajaran Berpusatkan Pelajar	163

Struktur, Peranan dan Fungsi Berkaitan Pengajaran dan Pembelajaran	164
Fakulti	164
Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	166
Insentif dan Anugerah Pengajaran	166
Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	168
Perancangan Masa Depan	169
Bab 14 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Teknikal Malaysia Melaka	173
Pengenalan	173
Inisiatif PPP	175
Bab 15 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Perlis	181
Pengenalan	181
Falsafah OBE	182
Pelaksanaan OBE	185
Pembangunan PEO dan PO	187
Kesimpulan	192
Bab 16 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Terengganu	195
Pengenalan	195
Visi, Misi, dan Objektif Pendidikan	196
Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	197
Senat	200
Jawatankuasa Kurikulum Universiti/Fakulti	200
Pusat Kualiti dan Pembangunan Akademik	200
Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	203
Dasar Pengajaran dan Pembelajaran	204
Pembangunan Staf Akademik dan Bukan Akademik	207
Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	208
Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	209
Insentif dan Anugerah Pengajaran	210
Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	211
Perancangan Masa Depan	212
Kesimpulan	216

Bab 17	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Pahang	219
	Pengenalan	219
	Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	219
	Dasar Akademik dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	220
	Struktur, Peranan dan Fungsi Pusat Inovasi dan Daya Saing Akademik	220
	Pembangunan Staf Akademik & Bukan Akademik	222
	Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	226
	Insentif dan Anugerah Pengajaran	227
	Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	227
	Perancangan Masa Depan	228
	Kesimpulan	230
Bab 18	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Sains Islam Malaysia	231
	Pengenalan	231
	Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	232
	Bahagian Pengajian Prasiswazah	232
	Pusat Pengajian Siswazah	234
	Pusat Akses Pembelajaran Terbuka Global	234
	Pusat Pembangunan Kemahiran Insaniah	236
	Pusat Pembangunan Keusahawanan Siswa	239
	Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	240
	Struktur, Peranan dan Fungsi Pusat Berkaitan	
	Pengajaran dan Pembelajaran	242
	Pembangunan Staf Akademik dan Bukan Akademik	243
	Pemantauan Prestasi Pengajaran dan Pembelajaran Staf Akademik	245
	Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	246
	Insentif dan Anugerah Pengajaran	248
	Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	248
	Perancangan Masa Depan	250
	Kesimpulan	251
Bab 19	Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Malaysia Kelantan	253
	Pengenalan	253
	Tadbir Urus Pengajaran dan Pembelajaran	253

Polisi dan Prosedur Pengajaran dan Pembelajaran	254
Struktur, Matlamat, dan Fungsi Unit Pengajaran dan Pembelajaran	254
Pembangunan Staf Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	256
Pemantauan Prestasi Pengajaran Staf Akademik	256
Penyelidikan Berkaitan dengan Pengajaran dan Pembelajaran	256
Insentif dan Anugerah Pengajaran	257
Konsep dan Amalan Pengajaran dan Pembelajaran Keusahawanan	257
Isu dan Cabaran dalam Pengajaran dan Pembelajaran	260
Perancangan Masa Depan	261
Kesimpulan	261
Bab 20 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Pertahanan Nasional Malaysia	263
Pengenalan	263
Visi, Misi, dan Objektif	263
Pusat Pembangunan Akademik dan Inovasi	264
Anugerah Kecemerlangan Pengajaran dan Pembelajaran	267
Perancangan Masa Depan	268
Kesimpulan	268
BAHAGIAN V AMALAN TERBAIK PEMANTAPAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI UNIVERSITI APEX (ACCELERATED PROGRAMME FOR EXCELLENCE - PROGRAM PEMACUAN KE ARAH KECEMERLANGAN)	269
Bab 21 Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di Universiti Sains Malaysia	271
Pengenalan	271
Latar Belakang	271
Objektif	271
BAHAGIAN VI PENUTUP	273
Bab 22 Rumusan Amalan Terbaik Pemantapan Pengajaran dan Pembelajaran di IPTA Malaysia	275
Bibliografi	277
Indeks	281